

КАФЕДРА ОПЕРНОГО СПІВУ

Сольний спів (фах)

Освітній ступінь

бакалавр

Курс	1-4
Семестр	1-8

Спеціальність

025 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма

Оперний спів

Статус

обов'язкова

ECTS	25	
Годин	750	9
Індивідуальні години	471	2
Самостійна робота	279	5

Семестровий контроль

екзамен/ залік/ атестаційний екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Антонюк Валентина Геніївна, доктор культурології, професор, заслужена артистка України, завідувач кафедри камерного співу Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
Профіль викладача	
e-mail	

Анотація навчальної дисципліни

Мета курсу: «Сольний спів (Фах)» сприяння вивченню та засвоєнню студентами оперного профілю практичних основ сольного співу; формування всебічно розвиненої художньої особистості оперного співака-виконавця та викладача; підготовка висококваліфікованих фахівців для професійної діяльності у галузі оперного співу в єдиному процесі професійного навчання, музичної освіти та естетичного виховання.

Дидактична мета курсу: систематизація й узагальнення знань та вмінь у галузі сольного співу, формування на їх основі професійних виконавських навичок, переконань, світогляду; розвиток пізнавальних і фахових зацікавлень у самостійній виконавській та педагогічній діяльності.

Завдання курсу:

– розвинути фахово спроможну, музично та інтелектуально розвинену особистість оперного співака й викладача сольного співу шляхом індивідуальних занять під систематичним керівництвом навчанням і творчою роботою студента в умовах авторської школи його викладача та концепції кафедри;

– сформувати у студентів різноманітні вокально-технічні навички та навчити комбінувати їх у практичній діяльності;

- сприяти підвищенню рівня музично-вокальної та загально-естетичної ерудиції студентів;
- виховувати дбайливе ставлення до голосу;
- формувати навички роботи з вокально-педагогічним репертуаром, який слід вивчати мовами оригіналу;
- використовуючи методики прогнозування та визначення стратегії розвитку мистецької особистості, виявляти й максимально розвивати індивідуальні можливості кожного студента-вокаліста.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- специфіку професійної діяльності оперного співака-виконавця та викладача;
- основоположні засади підготовки висококваліфікованих фахівців для професійної діяльності у галузі оперного співу в єдиному процесі професійного навчання, музичної освіти та естетичного виховання;
- методологію роботи з вокально-педагогічним репертуаром, який слід вивчати мовами оригіналу.

вміти:

- враховувати специфіку професійної діяльності оперного співака-виконавця та викладача;
- проводити аналіз методів підготовки висококваліфікованих фахівців для професійної діяльності у галузі оперного співу в єдиному процесі професійного навчання, музичної освіти та естетичного виховання;
- застосовувати практично методологію роботи з вокально-педагогічним репертуаром, який слід вивчати мовами оригіналу.

Перелік тем

Тема 1. Діагностично-психологічна характеристика виконавського апарату вокаліста.

Тема 2. Процес голосоутворення.

Тема 3. Дихання у процесі звукоутворення.

Тема 4. Формування чистого інтонування.

Тема 5. Формування музичного звуку у повному діапазоні вокаліста.

Тема 6. Дикція й артикуляція у процесі формування звуку.

Тема 7. Вдосконалення вокально-технічних навичок художнього співу та перенесення їх на вокально-педагогічний репертуар.

Тема 8. Комбіновані методи навчання сольного співу, спрямовані на розвиток голосу та артистизму.

Тема 9. Особливості українського вокального тематизму.

Тема 10. Процес голосоутворення у творах українських композиторів.

Тема 11. Дихання – особливості та специфіка формування у творах українських композиторів.

Тема 12. Формування чистого інтонування на зразках творів українських композиторів.

Тема 13. Формування музичного звуку у повному діапазоні вокаліста на прикладі українського мелосу.

Тема 14. Дикція й артикуляція у процесі формування звукової моделі українського мелодизму.

Тема 15. Вдосконалення вокально-технічних навичок українського художнього співу та перенесення їх на вокально-педагогічний репертуар.

Тема 16. Комбіновані методи навчання традиціям українського сольного співу, спрямовані на розвиток голосу та артистизму.

Тема 17. Особливості вокального тематизму російських композиторів.

Тема 18. Процес голосоутворення у творах російських композиторів.

Тема 19. Дихання у процесі звукоутворення російського мелосу.

- Тема 20. Формування чистого інтонування на зразках творів російських композиторів.
- Тема 21. Формування музичного звуку у повному діапазоні вокаліста на прикладі російського мелосу.
- Тема 22. Дикція й артикуляція у процесі формування звукової моделі російського мелодизму.
- Тема 23. Вдосконалення вокально-технічних навичок російського художнього співу та перенесення їх на вокально-педагогічний репертуар.
- Тема 24. Комбіновані методи навчання традиціям російського сольного співу, спрямовані на розвиток голосу та артистизму.
- Тема 25. Особливості вокального тематизму зарубіжних композиторів.
- Тема 26. Процес голосоутворення у творах зарубіжних композиторів.
- Тема 27. Дихання у процесі звукоутворення на прикладі творчості зарубіжних композиторів.
- Тема 28. Формування чистого інтонування на зразках творів зарубіжних композиторів.
- Тема 29. Формування музичного звуку у повному діапазоні вокаліста на прикладі зразків творів зарубіжних композиторів.
- Тема 30. Дикція й артикуляція у процесі формування звукової моделі мелодизму зарубіжних композиторів.
- Тема 31. Вдосконалення вокально-технічних навичок художнього співу творів зарубіжних композиторів та перенесення їх на вокально-педагогічний репертуар.
- Тема 32. Комбіновані методи навчання традиціям сольного співу творів зарубіжних композиторів, спрямовані на розвиток голосу та артистизму.

Форми та технології навчання

Педагогічні:

- **вербальний:** пояснення, коментарі; обговорення;
- **наочний:** показ, демонстрація, ілюстрації;
- **аналітичний:** робота з літературою, аудіо та відеоматеріали;
- **проблемний:** визначення і вирішення проблемної ситуації;
- **ігровий:** робота з художнім образом твору, ігрове моделювання.

Мистецтвознавчі:

- **історико-типологічний:** систематизація вокальних творів за хронологією та класифікаційними угрупованнями;
- **історико-стильової реконструкції:** відновлення характеру і стилю виконання вокальних творів за описами сучасників, оригінальними нотними виданнями, еталонними виконавськими версіями;
- **жанровий:** визначення характерних ознак вокального твору за родовими і видовими ознаками;
- **стилістичний:** визначення характерних ознак твору відповідно до певної історичної доби, країни, індивідуальних рис персонажа (вік, стать, соціальний статус, тілобудова, темперамент персонажа тощо);
- **інтерпретаційний:** моделювання різних інтерпретаційних моделей виконання відповідно до різних жанрових та стильових ознак музичного твору.

Навчальні ресурси

Нотний матеріал відповідного сольного (оперного) репертуару, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання через протиепідеміологічні заходи, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали завантажуються на [GOOGL DISK ifm1.2nmau@gmail.com](mailto:ifm1.2nmau@gmail.com). Програми

модульних контрольних робіт у формі концертного виступу студентів у формі посилання на YOUTUBE надсилаються на офіційні електронні адреси кафедри.

Методи контролю

Підсумковими формами контролю з дисципліни «Сольний спів (фах)» за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня «Бакалавр» є іспити у 2, 4, 6 семестрах, залік з оцінкою у 1, 3, 5, 7 семестрах та атестаційний екзамен наприкінці 8 семестру. Для викладання курсу «Фах (сольний спів)» у вокалістів спеціалізації «Оперний спів» застосовано форму індивідуальних занять із педагогом та проробок з концертмейстером, а також різновиди самостійної роботи студентів.

Перший курс – опанування необхідними вокально-технічними навичками для виконання відповідного навчального репертуару, до якого входять нескладні в технічному та художньому відношенні вокалізи й твори з текстом. Ступінь складності – індивідуальний і визначається за досяжною для даного студента теситурою та діапазоном, емоційно-художнім змістом та інтонаційно-ритмічною структурою виконуваних творів.

Другий курс – ускладнення вокально-технічних навичок та здатності до самостійної роботи, вивчення більш різностильного та різножанрового репертуару.

Третій курс – накопичення репертуару, активізація прилюдних виступів та самостійної роботи над новим репертуаром, до якого включають твори сучасних авторів. Наприкінці цього курсу студент демонструє повний діапазон, різноманітну динаміку, політність звуку, музичну виразність і відчуття форми.

Четвертий курс – продовжується робота над відповідністю професійним критеріям мистецтва сольного оперного співу. При перевірці домашніх завдань педагог вимагає грамотної, обґрунтованої аргументації трактування виконуваного твору (неодмінно – мовою оригіналу).

Протягом навчального року кожен студент має виступити у двох академічних та кількох прилюдних концертах.

Залікові та іспитові вимоги:

I семестр

I курс – залік з оцінкою – 3 твори – 1 вокаліз

1 арія

1 романс або народна пісня

II курс – залік з оцінкою – 4 твори – 2 вокалізи

арія

романс або народна пісня

III курс – залік з оцінкою – 4 твори – 1 вокаліз

арія

романс

народна пісня

II семестр

I курс – іспит – 3 твори – 1 вокаліз

арія

романс або народна пісня

II курс – іспит – 5 творів – 2 вокалізи

арія

2 романси

III курс – іспит – 4 твори – 1 вокаліз

арія композиторів XIX ст.

1 український класичний романс

1 західноєвропейський романс

Атестаційний екзамен

IV курс – іспит – 5 творів – 2 різнохарактерні арії

2 романси

народна пісня

Система оцінювання

Критерії оцінювання виконання програми та фахових знань студентів по 100-бальній шкалі (у зіставленні з оцінкою ECTS та національною шкалою) оцінювання виконання програми з дисципліни

90–100–А– відмінно

Демонстрація високого рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Відсутність звукових дефектів, демонстрація рівного діапазону на усіх регістрах, безперервність звучання на усіх регістрах. Правильна вокальна позиція, чисте інтонування, переконлива артикуляція, вимова та текст. Впевнена та переконлива демонстрація власної інтерпретаційної версії вокального твору, побудованої на основі повного опанування музичним матеріалом творів різних епох, написаних у різних стилях та жанрах. Демонстрація найкращих практично-методичних надбань різних композиторських шкіл на матеріалі вокальних творів.

82–89–В– добре

Демонстрація якісного рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність незначних звукових дефектів, демонстрація досить рівного діапазону на усіх регістрах, високий ступінь вокалізації на усіх регістрах. Правильна вокальна позиція, чисте інтонування, достатня артикуляція, вимова та текст. Допускається 2-3 неточності в інтонації під час виконання програми. Переконлива демонстрація власної інтерпретаційної версії вокального твору, побудованої на основі опанування музичним матеріалом творів різних епох, написаних у різних стилях та жанрах. Демонстрація практично-методичних надбань різних композиторських шкіл на матеріалі вокальних творів.

74–81–С– добре

Демонстрація достатнього рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність незначних звукових дефектів, рівність діапазону наявна не на усіх регістрах. Студент слідкує за дотриманням вокальної позиції, іноді можливі похибки, але студент здатен виправити їх самостійно. Переконлива артикуляція, вимова та текст. Допускається 4-6 неточностей в інтонації під час виконання програми. Демонстрація власної інтерпретаційної версії вокального твору, що свідчить про розуміння сутності музичного матеріалу творів різних епох, написаних у різних стилях та жанрах. Не завжди переконлива інтерпретація стильових чи жанрових ознак твору, не достатньо переконливо обрано практичні навички, за допомогою яких здійснюється побудова виконавської версії твору.

64–73–D– задовільно

Демонстрація посереднього рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність звукових дефектів, діапазон нерівний на різних регістрах голосу. Студент не здатен самостійно слідкувати за правильністю вокального апарата під час виконання програми. Посередня артикуляція, вимова; студент не може переконливо

60–63–Е– задовільно

відобразити текст вокального твору. Студент допускається значної кількості фальшивих нот під час виконання програми. Демонстрація недоліків на стадіях голосоутворення, способу дихання, роботи вокальним апаратом. Побудова непереконливої інтерпретаційної версії вокальних творів; змішування стильових та жанрових ознак у вокальному творі. Демонстрація посереднього рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Наявність звукових дефектів, діапазон нерівний на різних регістрах голосу. Суттєві недоліки в процесі голосоутворення, способу дихання, роботи вокальним апаратом. Посередня артикуляція, незрозуміла вимова; студент демонструє явні ознаки того, що не розуміє, про що йдеться у тексті вокального твору. Відсутність дотримання у виконавській версії принципу дотримання стилістики твору, його жанрових ознак.

**35–59–FX– незадовільно
(з можливістю повторного
складання)**

Демонстрація низького рівня оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Нерівність звучання регістрів. Демонстрація недоліків у процесі голосоутворення, роботи дихання, роботи вокального апарату, голосоведення. Нечисте інтонування. Незрозуміла артикуляція, вимова. Твір не вивчено напам'ять. Нерозуміння стилістики твору, його жанрових ознак.

**0–34–F– незадовільно
(з обов'язковим повторним
вивченням дисципліни)**

Неспроможність оволодіння фаховими навичками сольного співу та вокально-виконавською технікою. Відсутність фахових навичок у процесі голосоутворення, роботі дихання, роботі вокального апарату, голосоведення. Нерозуміння студентом стилістики та жанрової належності твору, що виконується.

**Інклюзивне
навчання**

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для музичних ВНЗ / видання третє, доповнене та перероблене. Київ, Видавець Бихун Ю. В., 2017. 218 с.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу : посібник для музичних ВНЗ. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект : монографія. Київ : Українська ідея, 2001. 144 с.
4. Антонюк В. Г. Етномузикологічні чинники навчання співу : наукове дослідження. КНУКіМ. Київ : Українська ідея, 1999. 24 с.
5. Антонюк В. Г. Видатний педагог-концертмейстер класу камерного співу Зоя Юхимівна Ліхтман // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. № 1 (42). Київ, 2019. С. 135–145.
6. Антонюк В. Г. Олена Муравйова – професор Музично-драматичної школи Миколи Лисенка // Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. № 2 (35). Київ, 2017. С. 87–100.
7. Антонюк В. Г. Орфоепія у художньому співі : дослідницька праця. КНУКіМ. Київ : Українська ідея, 1999. 24 с.
8. Антонюк В. Г. Педагогічний подвиг Миколи Кондратюка // Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. № 4 (21). Київ, 2013. С. 86–94.
10. Антонюк В. Г. Професійна діяльність вокалістів як мотиваційний процес // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць ДАКККіМ. № 2 (8). Київ, 2005. С. 96–105.
11. Антонюк В. Г. Формування індивідуального виконавського стилю: культурно-антропологічний аспект: наукове дослідження. КНУКіМ. Київ : Українська ідея, 1999. 24 с.
12. Антонюк В. Г. Український традиційний спів як феномен культури // Наукові записки Тернопільського педуніверситету ім. В. Гнатюка. Вип. 1 (6) : Мистецтвознавство. Тернопіль, 2001. С. 33–37.
13. Антонюк В. Г. Школа сольного співу // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. Київ : Музична Україна. 2004. С. 435–454.
14. Антонюк В. Г. Як ми говоримо (проблеми мовної культури вокалістів) // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 14 : Музичне виконавство. Кн. 6. Київ, 2000. С. 166–174.
15. Антонюк В. Г. Cantare con roso fiato в теорії співу М. Гарсії та сучасних дослідженнях // Українське музикознавство. Вип. 37. Київ, 2011. С. 343–356.
16. Антонюк В. Г., Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація «Спів» // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. Київ : Музична Україна. 2004. С. 150–155.
17. Батталья Еліо. Про виконання творів Верді // Музика. № 2. Київ, 1975. С. 22–24.
18. Вілінська І. М. Вокалізи для співака-початківця. Київ: Музична Україна, 1971.
19. Востряков О. А. Сучасна практика підготовки оперних співаків у системі «вуз – театр» // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 5: Музичне виконавство. Кн. 4. Київ, 2000. С. 177–183.
20. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2001. 272 с.
21. Гладишева А. О. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність. Київ : КДіТМ, 1996. 204 с.
22. Гмиря Б. Р. Бесіди про вокал // Борис Гмиря / статті, листи, спогади. Київ : Муз. Україна, 1975. С. 68–85. 208 с.
23. Гнидь Б. П. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971–2001) : посібник. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2002. 94 с.
24. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: монографія. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 1999. 269 с.
25. Давидов М. А. Теорія виконавської майстерності в працях українських дослідників // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 3: Музичне виконавство. Київ, 1999. С. 7–22.
26. Давидов М. А. Теорія виконавської майстерності в працях українських дослідників // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 1999. Вип. 3. Музичне виконавство. С. 7–22.
27. Зигмунд Фрейд. Поет і фантазування // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. За редакцією М. Зубрицької. Львів : Літопис, 1996. С. 83–90.

28. Євтушенко Д. Г. Роздуми про голос : нотатки педагога-вокаліста. Київ : Музична Україна, 1979. 91 с.
29. Збірник вправ для розвитку техніки легких жіночих голосів / упорядник М. Е. Донець-Тессейр. Вип. 6-й. Київ: Музична Україна, 1972.
30. Знаменська О. В. Культура мови у співі. Київ : Держвидав, 1959. 156 с.
31. Кабка Г. М. Розвиток та роль педагогічного артистизму у творчій діяльності на прикладі специфіки його формування у музиканта-педагога // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. праць Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв та Нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Київ : НАКККиМ, 2009. Вип. 22. С. 336–341.
32. Колодуб І. С. Питання теорії вокального мистецтва. Харків, 1995. 120 с.
33. Колодуб І. С. Практичні поради педагога-вокаліста. Київ : Муз. Україна, 2010. 54 с.
34. Комісаров О. В. Початкове навчання співу на фонетичній основі української мови. Київ : ІСДО, 1995. 88 с.
35. Кононова М. В. Ідеальне та еталонне в системі категорій музично-виконавського мистецтва: дис. ... канд. мист.: 17.00.03. Київ, 2009. 206 с.
36. Костюк О. Г. Сприймання музики і художня культура слухача. Київ : Наукова думка, 1965. 123 с.
37. Курінский В. О. Українська ПостПсихологічна Автодидактика. Київ : ЗАТ «Віпол», 2006. 484 с.
38. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с.
39. Ліхтман З. Е. Про роботу в класах камерного співу консерваторії // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського: Зі спадщини майстрів, кн. 1. Київ, 2003. С. 127–143.
40. Лисько Зіновій. Музичний словник / репринтне видання. Київ : Музична Україна, 1994. 168 с.
41. Мадішева Т. П. Співак і мова (культура співу мовою оригіналу: теорія і практика) : навч. посіб. Харків : Штрих, 2002. 160 с.
42. Маслій К. С. Виховання голосу співака : навч. посіб. Рівне : «ЛІСТА», 1996. 120 с.
43. Микиша М. Б. Практичні основи вокального мистецтва / літ. виклад М. І. Головащенко. Вид. 2. Київ : Музична Україна, 1985. 80 с.
44. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. Київ : Музична Україна, 1970. 128 с.
45. Мишуга Олександр: Спогади. Листи. Матеріали / упор., підг. текстів, вст. стаття та прим. М. І. Головащенко / Мишуга О. П. Київ : Музична Україна, 1971. 780 с.
46. Моляко В. О. Проблеми психології творчості // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць / За ред. В. О. Моляко. Т. 12. Вип. 6. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 352 с.
47. Муравйова О. О. Спогади. Матеріали / упор. та прим. Г. І. Філіпенко. Київ : Муз. Україна, 1984. 150 с.
48. Падалка О. С. та ін. Педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Українська енциклопедія, 1995.
49. Паторжинський І. С. Важливі питання в комплексному вихованні актора-співака // КДК імені П. І. Чайковського: Науково-методичні записки. Т. 2. Вип. 3-й: Питання вокального мистецтва / Редкол.: Гузій В. М. та ін. Київ : Мистецтво, 1964. С. 30–33.
50. Піхманець Р. В. Психологія художньої творчості (теоретичні та методичні аспекти). Київ : Наукова думка, 1991. 164 с.
51. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навчальний посібник. Київ : АПН України. Ін-т пед. і психолог. проф. освіти, 1996. 236 с.
52. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів : посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 176 с.
53. Стахевич О. Г. Основи вокальної педагогіки. Ч. 1: Природно-наукові теорії співу: навч. посіб. для муз. та пед. ВНЗ. Харків-Суми, 2002. 92 с.
54. Чабаненко В. А. Основи мовної експресії. Київ : Вища школа, 1984. 166 с.
55. Юнг К. Г. Психологічні типи / пер. з нім. Львів : Астролябія, 2010. 692 с.
56. Gerald Martin Moore. Singer and Accompanist. London, 1953. 248 s.
57. Husson Raoul. Étude théorique et expérimentale de la sirène glottique et contributions diverses à la théorie des pavillons. Paris, 1965. 262 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Фрагменти вокальних, музичних, музично-драматургічних творів у виконанні різноманітних артистів, ансамблів та оперних труп – провідних майстрів сцени різних країн; майстер-класи провідних викладачів сольного співу у вільному доступі в мережі Інтернет.